

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŽMOGAUS TEISIŲ KOMITETAS**

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6811 Faks. (8 5) 239 6499 El. p. zmteiskt@lrs.lt

Seimo posėdžių sekretoriatui

2024-02- Nr. V-2024-
Į 2024-01-17 Nr. V-2023-876

**DĖL PASIŪLYMŲ DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VIII (PAVASARIO) SESIJOS
DARBŲ PROGRAMOS**

Žmogaus teisių komitetas teikia šiuos siūlymus dėl Lietuvos Respublikos Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programos:

Eilės Nr.	Projekto Nr.	Teisės akto projekto pavadinimas	Teikia	Svarstymo mėnuo
1.	Nereg.	Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas	Seimo nariai	Kovas
2.	Nereg.	Seimo nutarimo „Dėl atsisakymo suteikti valstybės pripažinimą Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas	Seimo nariai	Kovas
3.	XIVP-3013	Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 10, 11, 12, 20 straipsnių pakeitimo, Įstatymo papildymo 22, 23, 24, 25 straipsniais ir 21 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas	Seimo nariai	Kovas- birželis
4.	Nereg.	Seimo nutarimo „Dėl atsisakymo suteikti valstybės pripažinimą Lietuvos Jehovos liudytojų religinei bendrijai“ projektas	Seimo nariai	Kovas- birželis
5.	XIVP-3121	Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. lapkričio 18 d. nutarimo Nr. IX-1827 „Dėl Moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos pavadinimo pakeitimo ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas + nuostatai	Seimo nariai	Kovas
6.	Nereg.	Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo Nr. VIII-950 1, 3 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 19 ³ straipsniu ir priedu įstatymo projektas	Seimo nariai	Kovas- birželis
7.	XIVP-1694	Civilinės sąjungos įstatymo projektas	Seimo nariai	Kovas- birželis
8.	XIVP-1695	Civilinio kodekso trečiosios knygos VI dalies XV skyriaus pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas	Seimo nariai	Kovas- birželis

9.	XIVP-1696	Civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 50 straipsnio pakeitimo ir 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas	Seimo nariai	Kovas-birželis
10.	XIVP-1697	Gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 5, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas	Seimo nariai	Kovas-birželis
11.	XIVP-2049	Civilinio proceso kodekso 83, 538, 539, 540, 541 straipsnių ir XXXV skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas	Jurgita Sejonienė	Kovas-birželis
12.	XIVP-2050	Notariato įstatymo Nr. I-2882 26, 27, 46 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas	Jurgita Sejonienė	Kovas-birželis
13.	XIVP-2051	Sutarčių ir teisių suvaržymų registro įstatymo Nr. XI-1140 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas	Jurgita Sejonienė	Kovas-birželis

Lietuvos Respublikos Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programos prioritetiniais klausimais išskirti:

Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva““ projektu Nr. XIVP-893(3) siekiama išspręsti šios religinės bendrijos teisinį statusą. Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnis nustato, kad valstybės pripažinimą suteikia arba atsisako suteikti Lietuvos Respublikos Seimas. Teisingumo ministerijos išvada dėl Senovės baltų religinės bendrijos „Romuva“ 2017 m. gruodžio 25 d. patvirtino, kad Senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ atitinka įstatymo keliamus reikalavimus valstybės pripažinimui gauti. 2019 m. birželio 27 d. Seimas nepritarė valstybės pripažinimo suteikimui šiai bendrijai, tačiau nebuvo aiškiai įvardinti valstybės pripažinimo nesuteikimo pagrindai ir motyvai. 2021 gruodžio 17 d. Europos Žmogaus Teisių Teismas byloje „Senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ prieš Lietuvą“ konstatavo, kad „buvo pažeistas Konvencijos 14 straipsnis, taikomas kartu su 9 straipsniu“; kad „atsisakydamos suteikti valstybės pripažinimą pareiškėjai bendrijai valstybės valdžios institucijos nepateikė pagrįsto ir objektyvaus paaiškinimo, kodėl pareiškėja bendrija vertintina kitaip nei kitos religinės bendrijos, kurios buvo atitinkamai panašioje situacijoje, o Seimo nariai, kurie balsavo prieš valstybės suteikimo pripažinimą, nebuvo neutralūs ir nešališki, įgyvendindami savo teisėkūros įgaliojimus“. Atsižvelgiant į Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą buvo pakartotinai parengtas Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva““ projektas Nr. XIVP-893(2), tačiau šis projektas Seime gražintas tobulinti pagrindiniam komitetui, nepasakant, kaip jį reikėtų patobulinti. Pastebėtina, kad registruotas projektas XIVP-893 buvo parengtas platesnės apimties, projekte įvardinant, kad sprendimas suteikti valstybės pripažinimą Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ priimamas vadovaujantis Lietuvos Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimu byloje „Senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ prieš Lietuvą“ (peticijos Nr. 48329/19) ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2021-09-07 nutarimu Nr. KT140-N11/2021 „Dėl termino religinėms bendrijoms kreiptis dėl valstybės pripažinimo“ ir Lietuvos

Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsniu, tačiau Seimo kanceliarijos teisės departamentas pasisakė, kad išplėstinis paaiškinimas yra perteklinis ir pagrindinio Žmogaus teisių komiteto patobulintam projektui pastabų neturėjo.

Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo Nr. I-1057 10, 11, 12, 20 straipsnių pakeitimo, Įstatymo papildymo 22, 23, 24, 25 straipsniais ir 21 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIVP-3013 rengimą paskatino dabartinio teisinio reguliavimo religinių bendruomenių ir bendrijų registravimo srityje trūkumai, poreikis nustatyti religinių bendruomenių ir bendrijų reorganizavimo, likvidavimo bei išbraukimo iš Juridinių asmenų registro (toliau – Registras) tvarką, aiškiau reguliuoti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Teisingumo ministerija) ir kitų institucijų funkcijas religinių bendruomenių ir bendrijų veiklos srityje. Siūloma keisti religinių bendruomenių ir bendrijų reguliavimą jų registravimo (ir kas su tuo susiję: dokumentų patikros, klaidų taisymo, pagrindų atsisakyti įregistruoti) srityje, taip pat – religinių bendruomenių ir bendrijų pabaigos (likvidavimo arba reorganizavimo) srityje. Vienas didesnių ir religinėms bendruomenėms siūlomų reikšmingų pakeitimų – tai galimybė reorganizuotis: dviem religinėms bendruomenėms susijungti arba vienai išsiskaidyti į kelias. Iki šiol tokios galimybės nebuvo. Kitas galimas didesnis pakeitimas – tai galimybė religinių bendruomenių steigėjais tapti ne tik Lietuvos Respublikos piliečiams, bet visiems teisėtai Lietuvoje gyvenantiems asmenims (iš dalies įgyvendinti direktyvą [2003/109/EB](#) dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso). Kiti siūlomi pakeitimai susiję su procedūromis, kurios iki šiol nebuvo suderintos su Civiliniu kodeksu: (a) patikslinami Teisingumo ministerijos ir Registrų tvarkytojo vaidmenys (nors juridiniai asmenys registruojami Juridinių asmenų registre, pagal galiojantį įstatymą juos vis dar registruoja Teisingumo ministerija); (b) nustatoma aiški dokumentų tikrinimo Teisingumo ministerijoje procedūra; (c) nustatomi Teisingumo ministerijos įgaliojimai tikrinant dokumentus, ypač atsižvelgiant į BDAR reikalavimus.

Žmogaus teisių komitetas teikia Seimui svarstyti *Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. lapkričio 18 d. nutarimo Nr. IX-1827 „Dėl Moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos pavadinimo pakeitimo ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą Nr. XIVP-3121*, kuriuo siūlo pakeisti Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos nuostatus (toliau – Tarnybos nuostatai) (išdėstyti juos nauja redakcija). Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2003 metų Lygių galimybių įstatymas buvo ne kartą tobulintas ir keistas. Priimtais Lygių galimybių įstatymo pakeitimais buvo patobulinti kontrolieriui keliami reikalavimai, užtikrinantys nešališkumo, nepriklausomumo ir profesionalumo standartus. Taip pat įvestos kontrolieriaus kadencijos, numatyta, kad tas pats asmuo gali būti skiriamas lygių galimybių kontrolieriui ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Be kitų priimtų pakeitimų, svarbu paminėti, kad buvo praplėsta lygių galimybių kontrolieriaus kompetencija: numatyta, kad kontrolierius, be kita ko, vykdo ir prevencinę bei švietėjišką veiklą, lygių galimybių užtikrinimo sklaidą. Prie Tarnybos buvo įsteigta nepriklausoma Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisija, kuri vykdo Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną. Atsižvelgiant į priimtus Lygių galimybių

įstatymo pakeitimus, kyla būtinybė pakeisti ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos nuostatus, kad jie atitiktų įstatymais nustatytą reglamentavimą.

Seimo kontrolierių įstatymo Nr. VIII-950 1, 3 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 19³ straipsniu ir priedu įstatymo projektu (neregistruotas) siūloma nacionalinio pranešėjo kovos su prekyba žmonėmis funkcijas iš Vidaus reikalų ministerijos perduoti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai. Remiantis šiuo metu galiojančiais teisės aktais, nacionalinio pranešėjo funkcija ir funkcijos, susijusios kovos su prekyba žmonėmis politikos formavimu, įgyvendinimo kontrole, koordinavimu priskirtos vienam vykdomosios valdžios subjekto atstovui – Vidaus reikalų ministerijos struktūrinio padalinio valstybės tarnautojui. Toks instituto reglamentavimas neatitinka Europos Tarybos konvencijos dėl veiksmų prieš prekybą žmonėmis (toliau – ET konvencija) ir Europos Sąjungos direktyvos [2011/36/ES](#) dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos (toliau ES direktyva), kurių pagrindu Lietuva yra įsipareigojusi sukurti veiksmingą ir nepriklausomą nacionalinio pranešėjo sistemą, atskirtą nuo kovos su prekyba žmonėmis sistemos politikos formavimo, veiklų planavimo, koordinavimo ir įgyvendinimo. Pažymėtina, kad Vyriausybės strateginės analizės centras 2022 m. atliko tyrimą „Nacionalinio pranešėjo statuso Lietuvoje atitikties vertinimas“. Tyrimo metu atlikta funkcijų peržiūra parodė, kad esama sistema yra ydinga ir neatitinkanti nepriklausomumo reikalavimų, kadangi nacionalinis pranešėjas veikia interesų konflikto sąlygomis, t. y. turi nešališkai ir objektyviai vertinti subjektų, turinčių sprendimo teisę jo atžvilgiu, veiklos rezultatus. Be kita ko, turi nešališkai ir objektyviai vertinti savo paties veiklos rezultatus. ET Kovos su prekyba žmonėmis ekspertų grupė (GRETA) ne kartą yra teikusi pastabas dėl Nacionalinio pranešėjo sistemos ir rekomendavo įvertinti galimybę įsteigti nepriklausomą nacionalinio pranešėjo pareigybę, arba paskirti kitą mechanizmą nepriklausoma organizacine institucija, atsakinga už veiksmingą valstybės institucijų kovos su prekyba žmonėmis veiklos stebėseną, ir tikslingų rekomendacijų teikimą. Komiteto nuomone, nacionalinio pranešėjo kovos su prekyba žmonėmis funkcijos turėtų būti perduotos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai.

Komiteto pirmininkas

Tomas Vytautas Raskevičius